

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Στρατηγικές επενδύσεις και βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος μέσω της επιτάχυνσης διαδικασιών στις ιδιωτικές και στρατηγικές επενδύσεις και δημιουργία πλαισίου για τις εταιρείες τεχνοβλαστούς»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, διαρθρώνεται σε τέσσερα Μέρη (Α΄ - Δ΄) και αποτελείται από εξήντα εννέα (69) άρθρα.

Με τις διατάξεις του Μέρους Α΄ (άρθρα 1-30), υπό τον τίτλο «Στρατηγικές Επενδύσεις», το οποίο αποτελείται από οκτώ (8) Κεφάλαια (Α΄ - Η΄), επιδιώκεται η αναμόρφωση και η βελτίωση του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου περί στρατηγικών επενδύσεων, με τη δημιουργία ενιαίου θεσμικού πλαισίου στο οποίο περιλαμβάνονται ρυθμίσεις των ν. 4608/2019 «Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα και προσέλκυση Στρατηγικών Επενδύσεων», 3894/2010 «Επιτάχυνση και διαφάνεια υλοποίησης Στρατηγικών Επενδύσεων» και 3986/2011 «Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015», όπως τροποποιούνται και συμπληρώνονται διά του παρόντος (βλ. Αιτιολογική Έκθεση στην Ανάλυση Συνοψιών Ρύθμισης, σελ. 92 και 96). Επισημαίνεται ότι οι σχετικές διατάξεις των νόμων 4608/2019 και 3894/2010 καταργούνται διά του άρθρου 30 του νομοσχεδίου.

Συγκεκριμένα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρα 1 και 2) περιγράφονται ο σκοπός και το αντικείμενό του (άρθρο 1), και καθορίζονται εκ

2

νέου η έννοια του όρου Στρατηγικές Επενδύσεις, οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν τα επενδυτικά σχέδια για την ένταξη τους στις επιμέρους κατηγορίες των Στρατηγικών Επενδύσεων, καθώς και τα κίνητρα τα οποία παρέχονται για την προσέλκυσή τους (άρθρο 2). Μεταξύ άλλων, προβλέπεται η μείωση του συνολικού προϋπολογισμού επένδυσης που απαιτείται για την ένταξη της στις «Στρατηγικές Επενδύσεις 1» σε εβδομήντα πέντε εκατομμύρια (75.000.000) ευρώ, από εκατό εκατομμύρια (100.000.000) όπως ισχύει μέχρι σήμερα σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 4608/2019, και καθορίζονται εκ νέου οι προϋποθέσεις για την ένταξη επένδυσης στην κατηγορία «Στρατηγικές Επενδύσεις 2» ως προς τους τομείς δραστηριοτήτων που αφορά, τον απαιτούμενο προϋπολογισμό της και τον αριθμό των νέων δημιουργούμενων θέσεων εργασίας, καθώς και τα παρεχόμενα κίνητρα. Περαιτέρω, εισάγεται η κατηγορία «Εμβληματικές Επενδύσεις Εξαιρετικής Σημασίας», αντί της κατηγορίας «Εμβληματικές Επενδύσεις», στην οποία υπάγονται επενδυτικά σχέδια εξαιρετικής σημασίας, τα οποία προωθούν, μεταξύ άλλων, την πράσινη οικονομία, την καινοτομία, την τεχνολογία και την οικονομία χαμηλού ενεργειακού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος, και ορίζονται τα παρεχόμενα κίνητρα και ενισχύσεις ανά περίπτωση. Ο χαρακτηρισμός ενός επενδυτικού σχεδίου ως «Εμβληματικής Επένδυσης Εξαιρετικής Σημασίας» γίνεται από τριμελή επιτροπή κατά τα ειδικώς οριζόμενα στην προτεινόμενη διάταξη. Απαραίτητη προϋπόθεση για την παροχή των ενισχύσεων των άρθρων 8 (φορολογικά κίνητρα) και 10 (κίνητρα ενίσχυσης δαπανών) του παρόντος, διαζευκτικά ή σωρευτικά, στα επενδυτικά σχέδια, τα οποία εντάσσονται στην παρούσα κατηγορία, είναι η ολοκλήρωση της πραγματοποίησής τους μέχρι την 31.12.2025. Τέλος, προσδιορίζονται εκ νέου τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις για την ένταξη επενδύσεων στις «Στρατηγικές Επενδύσεις ταχείας αδειοδότησης», οι κατηγορίες επενδύσεων που υπάγονται στις «Αυτοδίκαια εντασσόμενες Στρατηγικές Επενδύσεις», καθώς και τα παρεχόμενα κίνητρα ανά περίπτωση.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 3-6), επικαιροποιείται το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (άρθρα 6, 7, 8 και 9 του ν. 3894/2010) σχετικά με την περιβαλλοντική αδειοδότηση των στρατηγικών επενδύσεων (άρθρο 3), τη θέσπιση παρεκκλίσεων από τους ισχύοντες όρους και περιορισμούς δόμησης για την πραγματοποίηση στρατηγικών επενδύσεων σε χώρους εντός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων (άρθρο 4), τη διαδικασία παραχώρησης της χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας στον φορέα πραγματοποίησης της στρατηγικής επένδυσης (άρθρο 5), και τα απαραίτητα συνοδά έργα (άρθρο 6).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ (άρθρα 7-10) τροποποιούνται και συμπληρώνονται οι καταργούμενες διά του παρόντος διατάξεις των άρθρων 11, 12, 13 και 14 του ν. 4608/2019 σχετικά με τα παρεχόμενα επενδυτικά κίνητρα για την πραγματοποίηση στρατηγικών επενδύσεων (κίνητρα χωροθέτησης, φορολογικά κίνητρα, ταχεία αδειοδότηση, ενισχύσεις κατηγοριών δαπανών με τη μορφή επιχορήγησης). Μεταξύ άλλων, παρέχεται η δυνατότητα ένταξης στην επένδυση έως μίας (1) μη όμορης έκτασης με το βασικό ακίνητο της επένδυσης υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις, και καθορίζονται οι ανώτατοι συντελεστές δόμησης για συγκεκριμένες επενδύσεις στον τομέα της βιομηχανίας (0,6 με δυνατότητα προσαύξησης έως 0,9), και στον τομέα της κατασκευής κέντρων δεδομένων και τεχνολογικής υποστήριξης επιχειρήσεων και λοιπών συνοδευτικών δραστηριοτήτων (0,8 ανώτατος επιτρεπόμενος συντελεστής δόμησης και εξήντα τοις εκατό (60%) ανώτατο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης) (άρθρο 7). Περαιτέρω, παρέχονται φορολογικά κίνητρα (άρθρο 8), καθώς και κίνητρα ταχείας αδειοδότησης (άρθρο 9). Μεταξύ άλλων, παρέχεται στον φορέα της επένδυσης η δυνατότητα να ζητεί από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή την ανάθεση των καθηκόντων της παρ. 3 του άρθρου 16 του ν. 4014/2011 σε Πιστοποιημένο Αξιολογητή του Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για την έκδοση των απαιτούμενων περιβαλλοντικών αδειών και εγκρίσεων. Τέλος, παρέχονται κίνητρα ενίσχυσης δαπανών στρατηγικών επενδύσεων. Αποκλειστικά για τα επενδυτικά σχέδια που εντάσσονται στην κατηγορία «Εμβληματικών Επενδύσεων Εξαιρετικής Σημασίας» των Στρατηγικών Επενδύσεων, προβλέπεται η δυνατότητα λήψης ενισχύσεων, διαζευκτικά ή σωρευτικά, υπό τη μορφή επιχορήγησης, επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης (άρθρο 10). Οι ενισχύσεις των άρθρων 8 και 10 χορηγούνται ως μεμονωμένες ενισχύσεις, είτε βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014, είτε κατόπιν εγκριτικής απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ΄ (άρθρα 11-15), διά των οποίων τροποποιούνται και συμπληρώνονται οι καταργούμενες διά του παρόντος διατάξεις των άρθρων 15, 16, 17, 18 και 19 του ν. 4608/2019, ορίζονται τα όργανα και η διαδικασία αξιολόγησης για τον χαρακτηρισμό ή μη επενδυτικού σχεδίου ως Στρατηγικής Επένδυσης και την ένταξή του σε μία από τις κατηγορίες των Στρατηγικών Επενδύσεων. Ειδικότερα, στο άρθρο 11 προβλέπεται ότι ο χαρακτηρισμός των επενδυτικών σχεδίων ως Στρατηγικών Επενδύσεων πραγματοποιείται με απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής Στρατηγικών Επενδύσεων (Δ.Ε.Σ.Ε.). Στο άρθρο 12 ορίζεται η διαδικασία υποβολής και τεκμηρίωσης της προς αξιολόγηση αίτησης χαρακτηρισμού επένδυσης

4

ως Στρατηγικής. Στο άρθρο 13 ορίζεται προδικασία χαρακτηρισμού επένδυσης ως Στρατηγικής. Με τις διατάξεις του άρθρου 14 ορίζεται η διαδικασία αξιοποίησης, από ιδιώτες, ακινήτων που ανήκουν στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, για την πραγματοποίηση στρατηγικών επενδύσεων. Ορίζονται, επίσης, τα ακίνητα που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής των προτεινόμενων διατάξεων. Στο άρθρο 15 καθορίζεται η διαδικασία και τα κριτήρια για τη λήψη της απόφασης χαρακτηρισμού ή μη μίας επενδυτικής πρότασης ως στρατηγικής. Μεταξύ άλλων, εισάγεται ρύθμιση σύμφωνα με την οποία, σε περίπτωση ουσιώδους μεταβολής επενδυτικού σχεδίου το οποίο έχει ενταχθεί με απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε. στις στρατηγικές επενδύσεις, ο επενδυτής οφείλει να υποβάλει εκ νέου για αξιολόγηση πλήρη φάκελο στην Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε. Η αξιολόγηση του ουσιώδους ή μη της μεταβολής και της αναγκαιότητας έκδοσης νέας απόφασης της Δ.Ε.Σ.Ε. θα κρίνεται από τη Γενική Διεύθυνση Στρατηγικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, μετά από σχετική γνωμοδότηση της Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.

Στο Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 16-20), διά των διατάξεων του οποίου τροποποιούνται και συμπληρώνονται οι καταργούμενες διά του παρόντος διατάξεις των άρθρων 20, 21, 22, 23 και 24 του ν. 4608/2019, περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για την πραγματοποίηση της αδειοδοτηθείσας επένδυσης. Με το άρθρο 16 καθορίζονται τα στοιχεία του περιεχομένου της απόφασης του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η οποία εκδίδεται για κάθε επενδυτικό σχέδιο το οποίο χαρακτηρίζεται ως στρατηγική επένδυση, για τη χορήγηση των σχετικών κινήτρων και ενισχύσεων, οι οποίες δεν μπορεί να υπερβαίνουν τα ανώτατα όρια του δικαιού της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων. Στο άρθρο 17 ορίζονται οι βασικές υποχρεώσεις του φορέα της επένδυσης, ενώ καταργείται η ισχύουσα μέχρι σήμερα διάταξη σχετικά με την υποχρέωση σύνταξης Μνημονίου συνεργασίας μεταξύ αυτού και του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, με ανάληψη εκατέρωθεν υποχρεώσεων ως προς την πραγματοποίηση της επένδυσης και τους επί μέρους όρους προόδου της διαδικασίας αδειοδότησης. Στο άρθρο 18 ορίζεται το πλαίσιο εποπτείας και συντονισμού της πραγματοποίησης των εγκεκριμένων από την Δ.Ε.Σ.Ε. επενδυτικών προτάσεων. Στο άρθρο 19 ορίζονται οι συνέπειες που επέρχονται και οι κυρώσεις που επιβάλλονται λόγω μη τήρησης των όρων οι οποίοι περιλαμβάνονται στην απόφαση του άρθρου 16 του παρόντος για τη χορήγηση κινήτρων και ενισχύσεων όσον αφορά τα ως άνω επενδυτικά σχέδια. Επίσης, ορίζεται ότι ο συνολικός χρόνος υλοποίησης των Στρατηγικών Επενδύσεων δεν δύναται να υπερβαίνει τα δεκα-

πέντε (15) έτη, υπό την επιφύλαξη των «Εμβληματικών Επενδύσεων Εξαιρετικής Σημασίας». Επιπλέον, εισάγεται ρύθμιση η οποία αφορά επενδύσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως στρατηγικές, βάσει παλαιότερων νόμων, των οποίων οι φορείς δεν έχουν καταβάλει στην Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε. το σύνολο της οφειλόμενης διαχειριστικής αμοιβής. Στις περιπτώσεις αυτές, οι φορείς των εν λόγω επενδύσεων υποχρεούνται στην κατάθεση επικαιροποιημένου φακέλου του επενδυτικού τους σχεδίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προτεινόμενη διάταξη. Τέλος, στο άρθρο 20 προβλέπεται η σύνταξη, από τις αρμόδιες υπηρεσίες, αναφορών με ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα των ενισχυόμενων επενδύσεων, και η ανά διετία υποβολή προς τη Βουλή των Ελλήνων σχετικής έκθεσης απολογισμού για την εφαρμογή του Μέρους Α' του παρόντος.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ' (άρθρα 21-22), ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την επίλυση διαφορών επί Στρατηγικών επενδύσεων. Με τις διατάξεις του άρθρου 21 παρέχεται η δυνατότητα, κατόπιν συμφωνίας των μερών, διαιτητικής επίλυσης διαφορών επί Στρατηγικών επενδύσεων, ενώ στο άρθρο 22 ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη δικαστική επίλυση των εν λόγω διαφορών. Σχετικά, προβλέπεται ότι αιτήσεις ακυρώσεως κατά πράξεων οι οποίες εκδίδονται κατ' εφαρμογή του παρόντος, εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας κατά τα ειδικώς οριζόμενα (άρθρο 22).

Το Κεφάλαιο Ζ' (άρθρα 23-27) περιλαμβάνει χωροταξικές και πολεοδομικές διατάξεις. Συγκεκριμένα, τροποποιείται το άρθρο 11 του ν. 3986/2011 που αφορά γενικούς κανόνες χωροθέτησης και γενικές χρήσεις γης για την ανάπτυξη και αξιοποίηση των δημοσίων ακινήτων, με την προσθήκη νέων κατηγοριών χρήσεων γης [αποθήκες, κέντρα δεδομένων και τεχνολογικής υποστήριξης επιχειρήσεων και λοιπών συνοδευτικών δραστηριοτήτων (Data Centers), και κατασκευή μόνιμων εγκαταστάσεων κινηματογραφικών παραγωγών (studios)] στις οποίες μπορούν να υπάγονται δημόσια ακίνητα τα οποία βρίσκονται σε περιοχές εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων και εκτός ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων (άρθρο 23). Με τις διατάξεις του άρθρου 24 τροποποιείται το άρθρο 12 του ν. 3986/2011 «Χωρικός προορισμός - Επενδυτική ταυτότητα δημοσίων ακινήτων». Μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι και τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια (Ε.Π.Σ.), καθώς και τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (Τ.Π.Σ.) δημοσίων ακινήτων, μπορούν να τροποποιούνται με τα προεδρικά διατάγματα έγκρισης των Ειδικών Σχεδίων Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίων Ακινήτων (Ε.Σ.Χ.Α.Δ.Α.). Ακόμη, προβλέπεται για τα Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων (Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε.) η δυνατότητα μεταβολής της έκτασης και των ορίων τους, ό-

πως συμβαίνει και στα Ε.Σ.Χ.Α.Δ.Α., σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα, υπό την προϋπόθεση ότι η προκύπτουσα, λόγω μεταβολής των ορίων, μείωση ή αύξηση της έκτασής τους, δεν υπερβαίνει το 20% της αρχικώς οριοθετηθείσας έκτασης, από 15% που ισχύει μέχρι σήμερα. Περαιτέρω, στον ορισμό των δημοσίων κτημάτων του άρθρου 18 του ν. 3896/2011 επί των οποίων επιτρέπεται η σύσταση δικαιώματος επιφανείας, προστίθενται και τα ακίνητα που ανήκουν στα εποπτευόμενα από το κράτος εκκλησιαστικά ιδρύματα ιδιωτικού δικαίου τα οποία ιδρύονται με προεδρικό διάταγμα, και η επένδυση επί αυτών χαρακτηρίζεται ως στρατηγική, σύμφωνα με το οικείο νομοθετικό καθεστώς (άρθρο 25). Περαιτέρω, με το άρθρο 26 επιτρέπεται η δημιουργία ξενοδοχείων συνιδιοκτησίας και στις ζώνες ανάπτυξης τουρισμού – αναψυχής των περιοχών οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων, οι οποίες εγκρίνονται με τα Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε. του άρθρου 11 του ν. 4608/2019 ή του άρθρου 24 του ν. 3894/2010, κατά τα ειδικώς οριζόμενα. Τέλος, με τις διατάξεις του άρθρου 27, μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι για την προέγκριση των οικοδομικών αδειών που απαιτούνται για την πραγματοποίηση των επενδυτικών σχεδίων τα οποία έχουν ενταχθεί στις Στρατηγικές Επενδύσεις, καθώς και για τα επενδυτικά σχέδια τα οποία έχουν υποβληθεί προς αξιολόγηση στην Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε., αρμόδια θα είναι πλέον η Γενική Διεύθυνση Στρατηγικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Στο Κεφάλαιο Η' (άρθρα 28-30) περιλαμβάνονται εξουσιοδοτικές και μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή των ρυθμίσεων του Μέρους Α', καθώς και οι διατάξεις που καταργούνται από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι «[ο]ι φορείς των επενδυτικών σχεδίων, τα οποία έχουν υποβληθεί προς αξιολόγηση στην Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε. και για τα οποία δεν έχει εκδοθεί σχετική απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε., δύνανται να τροποποιούν τις αιτήσεις τους, προκειμένου να ενταχθούν στις οριζόμενες κατηγορίες Στρατηγικών Επενδύσεων και να τους χορηγηθούν τα προβλεπόμενα σε εκάστη κατηγορία κίνητρα. Στην περίπτωση αυτή οι ανωτέρω φορείς υποβάλλουν νέα αίτηση, καταβάλλοντας στην Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε., πέραν του προβλεπόμενου ποσού της διαχειριστικής αμοιβής, εκ νέου ποσοστό εικοσιπέντε τοις εκατό (25%) επ' αυτής, ως διαχειριστική αμοιβή για τη νέα αίτηση» (άρθρο 29).

Το Μέρος Β' (άρθρα 31-50), υπό τον τίτλο «Ιδιωτικές επενδύσεις», διαρθρώνεται σε πέντε (5) Κεφάλαια και περιλαμβάνει ρυθμίσεις, με τις οποίες τροποποιούνται διατάξεις, αφενός μεν, των αναπτυξιακών νόμων (ιδίως του

ν. 4399/2016) σχετικά με τις ενισχύσεις που παρέχονται μέσω του σχετικού κανονιστικού πλαισίου (βλ. Γενικές παρατηρήσεις στην από 13-6-2016 Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του νομοσχεδίου «Θεσμικό πλαίσιο για τη σύσταση καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας - Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις»), αφετέρου δε, του α.ν. 89/1967 σχετικά με την εγκατάσταση και επιχειρηματική δραστηριοποίηση αλλοδαπών εταιρειών στην Ελλάδα. Ειδικότερα: Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρο 31) ορίζεται ο σκοπός και το αντικείμενο του παρόντος Μέρους. Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 32-43), μεταξύ άλλων, προστίθενται νέες δραστηριότητες για την ενίσχυση των σχετικών επενδυτικών σχεδίων μέσω του αναπτυξιακού νόμου και διευρύνονται οι κατηγορίες παροχής ειδικών ενισχύσεων (άρθρα 32-33), θεσπίζεται η διενέργεια των προβλεπόμενων στον παρόντα νόμο διαδικασιών υποχρεωτικά μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης και τροποποιούνται οι διατάξεις για τους φορείς υποδοχής των επενδυτικών σχεδίων ανά την Επικράτεια, με ανακατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των Περιφερειών και της Γενικής Διεύθυνσης Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (άρθρο 34), τροποποιείται, στο ανωτέρω πλαίσιο ανάθεσης αρμοδιοτήτων, η διαδικασία αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων, τόσο ως προς τις ειδικότερες διατυπώσεις (π.χ. αυτεπάγγελτη αναζήτηση δικαιολογητικών κατά τον έλεγχο πληρότητας των αιτήσεων και την κοινοποίηση αποτελεσμάτων στον ενδιαφερόμενο) όσο και ως προς τα όργανα αξιολόγησης, στα οποία, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται και ορκωτοί ελεγκτές (άρθρο 35), θεσπίζονται τροποποιήσεις στο στάδιο του ελέγχου των επενδυτικών σχεδίων τόσο ως προς τη διαδικασία όσο και ως προς τα όργανα ελέγχου, και μεταβάλλονται τα απαιτούμενα ποσοστά για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της επένδυσης (άρθρο 36), προστίθενται περιπτώσεις για τις οποίες επιτρέπεται υποβολή αιτήματος τροποποίησης της απόφασης υπαγωγής και την έγκριση μεταβολής στοιχείων του επενδυτικού σχεδίου στη φάση ολοκλήρωσής του (άρθρο 37), τροποποιείται η προθεσμία πιστοποίησης ολοκλήρωσης της επένδυσης και γίνεται προσαρμογή των υφιστάμενων ρυθμίσεων με τα προτεινόμενα ως νέα απαιτούμενα ποσοστά κατά το στάδιο της αξιολόγησης και της καταβολής της ενίσχυσης και της σχετικής φοροαπαλλαγής, με τροποποίηση και των οικείων προθεσμιών (άρθρα 38-39), συνδέεται το Μητρώο Αξιολογητών με το θεσπιζόμενο Μητρώο Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών και τίθενται οι προϋποθέσεις ένταξης σε αυτό (άρθρο 40), προστίθενται περιπτώσεις στις διακριτές κατηγορίες ενισχύσεων επενδυτικών σχεδίων, ανάλογα με το ποσοστό πιστοποίησης επί του συνολικού

κόστους και το καθεστώς ένταξής τους (άρθρο 41), καθιερώνεται υποχρεωτική ηλεκτρονική υποβολή των δικαιολογητικών για τις επενδύσεις που έχουν υπαχθεί στους προηγούμενους αναπτυξιακούς νόμους (άρθρο 42) και αποσαφηνίζονται ορισμένες μεταβατικές ρυθμίσεις (άρθρο 43). Με το Κεφάλαιο Γ' (άρθρο 44) τροποποιείται το άρθρο 14B του αναπτυξιακού νόμου 3908/2011, μεταξύ άλλων, ως προς τις προϋποθέσεις μεταβολής του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και των όρων ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων υπό το υφιστάμενο καθεστώς, καθώς και ως προς τις προϋποθέσεις αύξησης του αρχικά εγκεκριμένου κόστους ανά κατηγορία δαπανών, ώστε να καταστεί δυνατή η ολοκλήρωση και των ήδη υποβληθέντων σχεδίων. Με το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 45-48) θεσπίζεται δυνατότητα χορήγησης προσωρινής άδειας εγκατάστασης σε αλλοδαπές εταιρείες, προκειμένου να προβαίνουν στις απαιτούμενες προπαρασκευαστικές ενέργειες ενώπιον φορολογικών και άλλων Αρχών και να ξεκινούν άμεσα τη δραστηριότητά τους. Συγκεκριμένα, θεσπίζονται τροποποιήσεις ως προς τον υπολογισμό του ελάχιστου ποσού δαπανών των αλλοδαπών εταιρειών που εγκαθίστανται στην Ελλάδα, με αντίστοιχη προσαρμογή των σχετικών ρυθμίσεων για την περίπτωση περισσότερων της μίας αυτοτελών εγκαταστάσεων της αλλοδαπής εταιρείας (άρθρο 45), ορίζεται ότι η εφαρμογή του περιθωρίου κέρδους, που διαπιστώνεται με την οριστική απόφαση εγκατάστασης, μπορεί να ανατρέχει έως και τον χρόνο έκδοσης της προσωρινής άδειας, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα από την υπό εγκατάσταση εταιρεία, και θεσπίζεται δυνατότητα εκ νέου καθορισμού του περιθωρίου κέρδους (άρθρο 46), ορίζεται ως υποχρεωτική η ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης υπαγωγής, καθώς και των σχετικών δικαιολογητικών, τα οποία συνοδεύονται από βεβαίωση δικηγόρου ή ορκωτού ελεγκτή-λογιστή για την πιστοποίηση της πληρότητας και της προσήκουσας έκδοσής τους (άρθρο 47), τροποποιούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης ενισχύσεων για πρόσληψη εργαζομένων (άρθρα 32-33 Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014), για προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης (άρθρο 31 Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014), για έργα έρευνας και ανάπτυξης (άρθρο 25 Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014), για δαπάνες μισθολογικού κόστους και εγκατάστασης συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών (Κανονισμός (ΕΕ) 1407/2003), ο δε ελάχιστος αριθμός νέων θέσεων πλήρους απασχόλησης που δημιουργούνται από τη νέα δραστηριότητα για την οποία χορηγείται η ενίσχυση, δεν θα ορίζεται πλέον από τον νόμο, αλλά με υπουργική απόφαση (άρθρο 48). Στο Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 49-50) περιλαμβάνονται μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις.

Με το Μέρος Γ' (άρθρα 51-68) υπό τον τίτλο «Δημιουργία πλαισίου για τις

Εταιρείες – Τεχνοβλαστούς», το οποίο διαρθρώνεται σε τρία (3) Κεφάλαια, θεσπίζεται ενιαίο πλαίσιο ανάπτυξης των εταιρειών τεχνοβλαστών, το νομοθετικό καθεστώς των οποίων διέπεται μέχρι σήμερα από τις διατάξεις του άρθρου 23 παρ. 3 ν. 2741/1999, του άρθρου 11 παρ. 2 περ. γ' ν. 2919/2001 και του π.δ. 17/2001 «Χρηματοδοτική στήριξη νέων καινοτόμων επιχειρήσεων, κυρίως έντασης γνώσης, τεχνοβλαστών (spin - off, spin - out)». Στις φερόμενες προς συζήτηση και ψήφιση ρυθμίσεις του νομοσχεδίου εξειδικεύεται ο τρόπος ίδρυσης των εν λόγω εταιρειών, οριοθετείται το πεδίο δράσης και ο τρόπος συμμετοχής των ερευνητικών οργανισμών των ερευνητών ή τρίτων προσώπων που θέλουν να συμμετέχουν στο εγχείρημα, και προσδιορίζονται τα αμοιβαία δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους στην αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της επιστημονικής τους έρευνας. Ειδικότερα: Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρο 51) ορίζεται ο σκοπός και το αντικείμενο του παρόντος Μέρους. Στο Κεφάλαιο Β' (άρθρα 52-65) δίνονται ορισμοί για τις ανάγκες εφαρμογής του νόμου άρθρο 52), τίθενται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία ίδρυσης των εταιρειών - τεχνοβλαστών (άρθρο 53), ορίζεται η προθεσμία ίδρυσης της εταιρείας (άρθρο 54), θεσπίζονται διατάξεις για την ίδρυση εταιρείας από περισσότερους ερευνητικούς οργανισμούς (άρθρο 55), ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την έδρα και άλλη εγκατάσταση της εταιρείας (άρθρο 56), θεσπίζονται οι κανόνες (όροι, προϋποθέσεις και καθήκοντα) συμμετοχής των ερευνητών στις εν λόγω εταιρείες, με αναφορές και στην ακαδημαϊκή αξιολόγηση της εν λόγω συμμετοχής, που θεωρείται ερευνητικό έργο (άρθρο 57), θεσπίζονται ρυθμίσεις για τη σύγκρουση συμφερόντων των συμμετεχόντων και ασκούντων διοικητικά καθήκοντα (άρθρο 58), τίθεται το πλαίσιο για την αναδοχή δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 59), ορίζονται τα στοιχεία, οι όροι και το ειδικό περιεχόμενο της σύμβασης τεχνοβλαστού (άρθρο 60), ρυθμίζεται η εταιρική συμμετοχή ερευνητικών οργανισμών και τρίτων (άρθρα 61-62), θεσπίζονται πρότυπα εσωτερικών κανονιστικών ρυθμίσεων (άρθρο 63) και κίνητρα για τη δημιουργία και ανάπτυξη των εν λόγω εταιρειών (άρθρο 64), και ρυθμίζονται τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας επί των ερευνητικών αποτελεσμάτων (άρθρο 65). Στο Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 66-68) περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για την προσαρμογή των λοιπών διατάξεων της υφιστάμενης νομοθεσίας στο νέο θεσμικό πλαίσιο για τις εν λόγω εταιρείες (άρθρο 66), τίθενται μεταβατικές διατάξεις και ορίζονται οι καταργούμενες διατάξεις (άρθρο 68).

Στο Μέρος Δ' (άρθρο 69), υπό τον τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Παρατήρηση επί του τίτλου του Κεφαλαίου Γ΄ του Μέρους Β΄

Στον ως άνω τίτλο η λέξη «προϋποθέσεων» πρέπει να διορθωθεί.

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων**1. Επί του άρθρου 2 παρ. 3**

Στο τελευταίο εδάφιο της προτεινόμενης διάταξης προβλέπεται ότι «[τα] έργα Α.Π.Ε. της υποπερ. αε) της περ. α) μπορούν να ενταχθούν αποκλειστικά στην κατηγορία της περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 2 ως “Εμβληματικές Επενδύσεις Εξαιρετικής Σημασίας” και να λάβουν τα παρεχόμενα στην κατηγορία αυτή κίνητρα, εφόσον έχουν υποβληθεί οι σχετικές αιτήσεις μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος».

Για λόγους εφαρμογής της ρύθμισης, θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί αν η διάταξη αναφέρεται σε έργα Α.Π.Ε. τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως εμβληματικές επενδύσεις κατά το άρθρο 10 παρ. 2 του ν. 4608/2019, ή, άλλως, κατά τον ν. 3894/2010.

2. Επί του άρθρου 2 παρ. 5

Εκ παραδρομής, η προτεινόμενη διάταξη παραπέμπει στην περ. στ΄ της παρ. 1 του άρθρου 2, ενώ πρόκειται περί της περ. ε΄ περί των αυτοδίκαια εντασσόμενων στρατηγικών επενδύσεων.

3. Επί του άρθρου 3 παρ. 1

Με την προτεινόμενη ρύθμιση θεσπίζεται αποκλειστική αρμοδιότητα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας όσον αφορά τη χορήγηση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.) για τα έργα κατηγορίας Α, κατά τη σχετική κατάταξη του ν. 4014/2011, και την πράξη υπαγωγής σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.) για τα έργα κατηγορίας Β, ως άνω, προκειμένου περί της πραγματοποίησης στρατηγικών επενδύσεων.

Δοθέντος ότι η έκδοση αυτών των αποφάσεων γίνεται κατά παρέκκλιση κάθε διάταξης περί αρμοδιότητας έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (βλ. αρμοδιότητα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης για έργα κατηγορίας Α2 και αρμοδιότητα της αδειοδοτούσας αρχής ή της Περιφέρειας για έργα κατηγορίας Β), σκόπιμο θα ήταν να διευκρινισθεί το αρμόδιο όργανο.

Περαιτέρω, στο τέταρτο εδάφιο της διάταξης, εκ παραδρομής, γίνεται παραπομπή στο τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4014/2011, ενώ πρόκειται περί του τέταρτου εδαφίου.

Εξ άλλου, επισημαίνεται ότι, όσον αφορά έργα στρατηγικών επενδύσεων σε περιοχές του δικτύου Natura 2000, ανεξαρτήτως της κατάταξής τους σε

κατηγορία ή υποκατηγορία κατά το άρθρο 1 παράγραφος 4 του ν. 4014/2011 και της δυνατότητας εκτέλεσής τους υπό προϋποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της πρόληψης και της προφύλαξης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές ρυθμίσεις προστασίας των προστατευόμενων περιοχών και οι σχετικοί περιορισμοί ως προς τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3937/2011 «περί διατήρησης της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» και τα προβλεπόμενα στον νόμο αυτό σχέδια διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών σε περίπτωση που έχουν ήδη εκπονηθεί, υπό το φως του πρόσφατου καθορισμού συγκεκριμένων στόχων διατήρησης που αφορούν Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) οι οποίοι έχουν χαρακτηριστεί ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (Ε.Ζ.Δ.), κατά το άρθρο 18 παρ. 5 του ν. 1650/1986 και το άρθρο 8 του ν. 3937/2011 [υ.α υπ' αρ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/30339/982 (ΦΕΚ Β' 1375/7.4.2021) «Καθορισμός εθνικών στόχων διατήρησης φυσικών τύπων οικοτόπων και ειδών ενωσιακού ενδιαφέροντος»]. Η υποχρέωση λήψης μέτρων διατήρησης απορρέει από το γράμμα του άρθρου 6 παρ. 1 της Οδηγίας για τους οικοτόπους, το οποίο προβλέπει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να καθορίζουν, για κάθε Ε.Ζ.Δ., τα αναγκαία μέτρα διατήρησης, που ενδεχομένως συνεπάγονται ειδικά ενδεδειγμένα σχέδια διαχείρισης ή ενσωματωμένα σε άλλα σχέδια διευθέτησης, και τα δέοντα κανονιστικά, διοικητικά ή συμβατικά μέτρα τα οποία ανταποκρίνονται στις οικολογικές απαιτήσεις των τύπων φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και των ειδών του παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας αυτής που απαντούν στους οικείους τόπους. Περαιτέρω, επιτάσσει όχι μόνον τη θέσπιση των μέτρων διατήρησης που είναι αναγκαία για την παραμονή σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης των προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών εντός της οικείας περιοχής, αλλά, επίσης, και προ πάντων, την ουσιαστική εφαρμογή τους μέσω πλήρων, σαφών και επακριβών μέτρων, ώστε να μην καταστεί η διάταξη αυτή άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας [βλ., ενδεικτικά, Απόφαση ΔΕΕ (έκτο τμήμα), της 17.12.2020, στην υπόθεση C 849/19, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, σημ. 75 και 77. Αναλυτικότερα, σε Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας επί του ν. 4782/2021 «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία», Παρατήρηση επί του άρθρου 219 παρ. 1]. Στο πλαίσιο της αρχής της προστασίας της βιοποικιλότητας έχει, εξ άλλου, νομολογηθεί ότι, κατά τον καθορισμό χρήσεων και όρων και περιορισμών δόμησης σε περιοχές εκτός των ορίων εγκεκριμένου σχεδίου ή εκτός των ορίων οικισμού, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η, καταρχήν, έλλειψη προορισμού αυτών των

περιοχών για οικιστική ανάπτυξη, θεμελιώδης κανόνας που ισχύει, κατά μείζονα λόγο, για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000, των οποίων η ανάπτυξη πρέπει να συνδέεται με τη διατήρηση του χαρακτήρα τους και του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος και τοπίου (ΣΤΕ 164/2021).

4. Επί του άρθρου 5 παρ. 1

Με την προτεινόμενη διάταξη επιτρέπεται η παραχώρηση στον φορέα στρατηγικής επένδυσης του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού, παραλίας, συνεχόμενου ή παρακείμενου θαλάσσιου χώρου ή του πυθμένα. Υπό το φως της αυξημένης προστασίας που χρήζει ο παράκτιος χώρος ως ουσιώδες στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος, πρέπει να διευκρινισθεί περαιτέρω το νομοθετικό πλαίσιο το οποίο διέπει την παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού και παραλίας σύμφωνα με την προτεινόμενη διάταξη.

5. Επί του άρθρου 7

Η ρύθμιση διέπει την παροχή κινήτρου χωροθέτησης σε στρατηγικές επενδύσεις, ειδικότερα δε την εκπόνηση Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε. επί ιδιωτικών ακινήτων, με ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 11, 12, 13, 13Α παρ. 2, 14 και 14Α του ν. 3986/2011 περί Ε.Σ.Χ.Α.Δ.Α., τα οποία μπορούν να εκπονηθούν επί δημοσίων ακινήτων, μέσω των οποίων, τεκμηριωμένα και εξατομικευμένα, επιλέγεται χώρος από τη Διοίκηση για τη χωροθέτηση ορισμένης αναπτυξιακής δραστηριότητας.

Συναφώς αναφέρεται ότι η κατάρτιση Ειδικών Σχεδίων Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης Περιοχών Εγκατάστασης Στρατηγικών Επενδύσεων προβλέφθηκε από το άρθρο 24 παρ. 1 του ν. 3894/2010, αρχικά, «για τον ορθολογικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των περιοχών υποδοχής των Στρατηγικών Επενδύσεων», με το χαρακτηριστικό ότι «εναρμονίζονται προς τις επιλογές ή κατευθύνσεις των εγκεκριμένων περιφερειακών πλαισίων και, αν αυτά ελλείπουν, προς τις επιλογές ή κατευθύνσεις του εγκεκριμένου Γενικού και των εγκεκριμένων Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης». Η εν λόγω διάταξη τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 παρ. 20 του ν. 4072/2012, διά του οποίου ορίστηκε ότι τα ανωτέρω σχέδια «εναρμονίζονται προς τις επιλογές ή κατευθύνσεις και του εγκεκριμένου Γενικού και των εγκεκριμένων Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης», και, εν συνεχεία, με το άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 4146/2013, κατά το οποίο τα σχέδια μετονομάστηκαν σε Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων (Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε.), και η εκπόνησή τους προβλέφθηκε να γίνεται με ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 11, 12, 13, 13Α παράγραφοι 2, 14 και 14Α του ν. 3986/2011. Στο πλαίσιο της εναρμόνι-

σης των Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε. και Ε.Σ.Χ.Α.Δ.Α με τον χωροταξικό σχεδιασμό, κρίθηκε ότι και για τα Ε.Σ.Χ.Α.Δ.Α. και τα Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε. ισχύει η υποχρέωση εναρμόνισης τους με τις κατευθύνσεις του υπερκείμενου στρατηγικού σχεδιασμού, δηλαδή με τις κατευθύνσεις των εγκεκριμένων Εθνικών και Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων, και η συμμόρφωσή τους προς τυχόν ειδικότερες, αμέσου εφαρμογής, ρυθμίσεις των εν λόγω Πλαισίων, όπως ισχύει και επί των Τοπικών Χωρικών Σχεδίων και των Ειδικών Χωρικών Σχεδίων, «εφόσον και τα σχέδια αυτά υπάγονται στην έννοια των Ειδικών Χωρικών Σχεδίων, κατά το άρθρο 8 παρ. 11 του ν. 4269/2014, δηλαδή υπάγονται, όπως και τα λοιπά Ειδικά Χωρικά Σχέδια, στην κατηγορία του ρυθμιστικού χωρικού σχεδιασμού, ο οποίος πρέπει να συμμορφώνεται προς τον στρατηγικό χωρικό σχεδιασμό». Συνεπώς, «οι ρυθμίσεις των ΕΣΧΑΣΕ, τα οποία εντάσσονται στην ιεραρχική δομή του χωρικού σχεδιασμού στο επίπεδο των Ειδικών Χωρικών Σχεδίων, δεν δύνανται να αντίκεινται, για οποιονδήποτε λόγο, προς τις γενικές κατευθύνσεις και τις ειδικότερες ρυθμίσεις των Χωροταξικών Πλαισίων του στρατηγικού σχεδιασμού, ανάλογα, πάντοτε, με την προκύπτουσα από τα Πλαίσια αυτά δεσμευτικότητα των κατευθύνσεων και ρυθμίσεων». Κατά την εκπόνηση Ε.Σ.Χ.Α.Δ.Α., και, κατ' ακολουθία, και Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε., λαμβάνεται υπόψη «η χωροταξική πολιτική, η δε αξιοποίηση ακινήτων που προστατεύονται από την περιβαλλοντική και την αρχαιολογική νομοθεσία επιτρέπεται μόνον υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που θεσπίζει η διέπουσα τα ακίνητα αυτά ειδική νομοθεσία» (ΣτΕ 1705/2017). «Κατά γενικό, πάντως κανόνα, ο οποίος απορρέει από τον κατά το Σύνταγμα επιβαλλόμενο χωροταξικό σχεδιασμό, τα Ειδικά Χωρικά Σχέδια, επομένως και τα ΕΣΧΑΣΕ, οφείλουν να εναρμονίζονται και, πάντως, να λαμβάνουν υπόψη και να συνεκτιμούν, τυχόν, ήδη ισχύοντα εθνικά και περιφερειακά χωροταξικά σχέδια (...)» (ΠΕ 79/2019 Ε΄ Τμήματος ΣτΕ).

Με τον ν. 4447/2016 καταργήθηκαν τα άρθρα 1-13α του ν. 4269/2014 και καθιερώθηκε σύστημα χωρικού σχεδιασμού. Τα Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε. του άρθρου 24 του ν. 3894/2010 και τα Ε.Σ.Χ.Α.Δ.Α. του άρθρου 12 του ν. 3986/2011 συμπεριλήφθηκαν μεταξύ των Ειδικών Χωρικών Σχεδίων του άρθρου 9 περ. γ) του ν. 4447/2016 και, πλέον, Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (άρθρο 8 παρ. 7 περ. γ) του ν. 4447/2016), τα οποία (Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια) «εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις των Περιφερειακών και των Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων και περιέχουν τις αναγκαίες ρυθμίσεις για την επίτευξη των σκοπών τους, εντός της περιοχής επέμβασης» (άρθρο 8 παρ. 1 περ. γ. του ν. 4447/2016), αλλά και εκτός της περιοχής επέμβασης, προσδιορίζουν υποδομές, μέτρα και όρους για την οργανική ενσωμάτωση της περιοχής επέμβασης στην ευρύτερη περιοχή που την περιβάλλει. Γίνεται δεκτό, όμως, ότι το

Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε., στοχεύοντας στην επίτευξη ειδικού οικονομικού και αναπτυξιακού σκοπού, ικανού να υποβοηθήσει γενικά την οικονομία της χώρας, δεν εντάσσεται σε ένα από τα είδη του χωροταξικού σχεδιασμού, ήτοι σε σχέδια αναφερόμενα σε συγκεκριμένη υποδιαίρεση του εθνικού χώρου, γνωστή και καθορισμένη με κριτήρια εκ των προτέρων γνωστά ή αναγόμενα σε συγκεκριμένο τομέα οικονομικής δραστηριότητας δυνάμενης να ασκείται από οποιονδήποτε, της οποίας σκοπούν να ρυθμίσουν τους όρους και τις προϋποθέσεις ανάπτυξης. Δεν αποτελεί ούτε εργαλείο πολεοδομικού σχεδιασμού, «προσομοιάζει, όμως, προς αυτόν μόνο στην ειδική περίπτωση κατά την οποία η στρατηγική επένδυση προσλαμβάνει τη μορφή πολεοδομησης ορισμένου τύπου (...), καίτοι και τότε διαφοροποιείται, ως προς τον στόχο, που είναι πάντοτε αναπτυξιακός (ενώ του πολεοδομικού σχεδίου είναι γενικός και αφορά την ανάπτυξη των πόλεων του Κράτους χάριν της διαβίωσης του γενικού πληθυσμού) (...). Η εμβέλεια του ΕΣΧΑΣΕ ως εργαλείου σχεδιασμού εξαντλείται στη ρύθμιση της σχέσης ορισμένης στρατηγικής επένδυσης με τον χώρο, επί του οποίου αυτή θα υλοποιηθεί, ο σχεδιασμός δε αυτός κατατείνει στην πραγματοποίηση της επένδυσης, μεγάλης (...) οικονομικής και αναπτυξιακής σημασίας, κατά τρόπο ώστε αυτή να εναρμονίζεται με τη συνταγματική επιταγή της αρχής της αειφορίας» (ΠΕ 79/2019 Ε΄ Τμήματος ΣΤΕ).

6. Επί του άρθρου 9

Με την προτεινόμενη διάταξη θεσπίζεται κίνητρο «ταχείας αδειοδότησης», ήτοι προθεσμία 45 ημερών για την έκδοση οποιασδήποτε απαιτούμενης άδειας ή έγκρισης για την εκτέλεση έργων, την εγκατάσταση ή λειτουργία στρατηγικής επένδυσης, συμπεριλαμβανομένων των χωροταξικών αδειών. Ειδικά για την έκδοση Α.Ε.Π.Ο. ορίζεται ότι «εφαρμόζονται αναλογικά η προθεσμία της υποπερ. δδ) της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 4014/2011 (Α΄ 209) [συλλογή γνωμοδοτήσεων από τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και υπηρεσίες και των απόψεων του κοινού στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) εργάσιμων ημερών από την αποστολή και δημοσιοποίηση της ΜΠΕ] και η προθεσμία της περ. δ) της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4014/2011 [συλλογή γνωμοδοτήσεων από τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και υπηρεσίες και των απόψεων του κοινού στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την αποστολή και δημοσιοποίηση της ΜΠΕ]» (παρ. 1, δεύτερο εδάφιο του άρθρου 9 του νομοσχεδίου). Οι ανωτέρω προθεσμίες εκκινούν από την υποβολή του φορέα επένδυσης στη Γενική Διεύθυνση Στρατηγικών Επενδύσεων (Γ.Δ.Σ.Ε.) του Υπουργείου Ανά-

πτυξης και Επενδύσεων πλήρους φακέλου για έκαστη απαιτούμενη άδεια ή έγκριση με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Το εν λόγω κίνητρο δύναται να δοθεί σε στρατηγικές επενδύσεις 1 (προϋπολογισμού άνω των 75.000.000 ή 40.000.000 ευρώ), εμβληματικές επενδύσεις εξαιρετικής σημασίας και στρατηγικές επενδύσεις χωρικής οργάνωσης των επιχειρήσεων [περ. α), γ), εβ) του άρθρου 2 παρ. 1 του νομοσχεδίου].

Παρατηρούνται τα εξής:

Κατά το νομοσχέδιο, ο φορέας της επένδυσης υποβάλλει επενδυτικό και αδειοδοτικό φάκελο προς τη Γ.Δ.Σ.Ε. εντός 45 ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης της Δ.Ε.Σ.Ε. περί του χαρακτηρισμού ή μη της προτεινόμενης επένδυσης ως στρατηγικής (άρθρα 15 παρ. 1 και 17 παρ. 2 του νομοσχεδίου). Η Γ.Δ.Σ.Ε. διαβιβάζει στην αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή την αίτηση και τον οικείο φάκελο για την έκδοση της άδειας, έγκρισης ή γνωμοδότησης (άρθρο 9 παρ. 2 του νομοσχεδίου).

Ειδικά ως προς την έκδοση Α.Ε.Π.Ο., όπως και απόφασης υπαγωγής σε Π.Π.Δ., υποβάλλεται αίτηση, μετά των προβλεπόμενων ανά κατηγορία έργου δικαιολογητικών του ν. 4014/2011, στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος, το οποίο έχει εν προκειμένω αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφαινεται σχετικά (βλ. άρθρο 3 παρ. 1 του νομοσχεδίου). Συναφώς επισημαίνεται και η επελθούσα διά του άρθρου 12 του ν. 4014/2011 μεταβολή του νομοθετικού καθεστώτος ως προς την έκδοση διακεκριμένων αδειών περιβαλλοντικού δικαίου (έγκριση επέμβασης σε δάσος του άρθρου 45 του ν. 998/1979 και άδειες και εγκρίσεις διαχείρισης αποβλήτων και διάθεσης λυμάτων ή βιομηχανικών αποβλήτων), αντικαθισταμένων αυτών από την Α.Ε.Π.Ο. ή τις Π.Π.Δ., ενόψει της ευρύτερης προσπάθειας για απλοποίηση και επιτάχυνση της διοικητικής αδειοδότησης των οικονομικών δραστηριοτήτων. Η εκδιδόμενη Α.Ε.Π.Ο. αποτελεί σύνθετη περιβαλλοντική άδεια, στην οποία ενσωματώνονται επιμέρους αδειοδοτήσεις, χωρίς να καταργούνται, όμως, οι σχετικοί έλεγχοι ως προς την τήρηση των προϋποθέσεων κάθε συγχωνευόμενης άδειας (βλ., ενδεικτικά, ΣτΕ 1509/2020 και Κ. Γώγο, Η μεταρρύθμιση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης με τον ν. 4014/2011 – πέντε χρόνια μετά, Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου, 2 (2016), σελ. 181-191). Υπό το φως των ανωτέρω, η εκκίνηση της προθεσμίας στην παράγραφο 1 του άρθρου γίνεται αφότου περιέλθει η αίτηση άδειας, μετά του φακέλου της, στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Περαιτέρω, στην ίδια παράγραφο, η ρύθμιση περί «αναλογικής εφαρμογής» της 30νθήμερης προθεσμίας για τη συλλογή γνωμοδοτήσεων από φορείς και υπηρεσίες, όπως και των απόψεων του κοινού στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης από τη δημοσιοποίηση της Μελέτης Περιβαλλοντικών

Επιπτώσεων ενδέχεται να συναντήσει δυσχέρεια ερμηνείας και εφαρμογής από τα αρμόδια όργανα.

Επίσης, στην παράγραφο 2 του άρθρου παρατηρείται ότι δεν τίθεται προθεσμία για τη διαβίβαση της αίτησης αδειοδότησης, μετά του φακέλου της, από τη Γ.Δ.Σ.Ε. προς την αρμόδια αρχή, παρά μόνον η δυνατότητα να ζητηθεί εντός 7 ημερών συμπληρωματικά στοιχεία για την ολοκλήρωση του φακέλου, ασάφεια η οποία ενδέχεται να οδηγήσει σε σύντμηση ή ακόμη και εξάντληση των χρονικών περιθωρίων εξέτασης του φακέλου από τις αρμόδιες αδειοδοτικές αρχές.

Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3, για λόγους πληρότητας, θα μπορούσε να προστεθεί ότι η προθεσμία των 15 ημερών για το αίτημα προσκόμισης συμπληρωματικών στοιχείων από την αρμόδια αδειοδοτική αρχή αρχεται αφότου περιέλθει ο σχετικός φάκελος σε αυτή, όπως επίσης, ότι η προθεσμία η οποία αναστέλλεται είναι αυτή της παραγράφου 1 του άρθρου.

Περαιτέρω, στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας των 45 ημερών για την έκδοση οποιασδήποτε άδειας (παρ. 1), «η αρμοδιότητα έκδοσης κάθε άδειας μεταφέρεται στον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ο οποίος μετά από εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων του ίδιου Υπουργείου, βεβαιώνει την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, και αιτιολογημένα είτε εκδίδει τη σχετική άδεια λαμβάνοντας υπόψη την αίτηση και τα στοιχεία του φακέλου, είτε την απορρίπτει εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός». Δοθέντος ότι η διάταξη, κατά τη γενικότητα της διατύπωσής της, καταλαμβάνει το σύνολο των απαιτούμενων αδειών, εγκρίσεων και σύμφωνων γνωμοδοτήσεων, θα ήταν σκόπιμο να εξαιρεί ρητά την περίπτωση της Α.Ε.Π.Ο. και των Π.Π.Δ., των οποίων η έκδοση γίνεται κατά τις επιταγές της σχετικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του εθνικού δικαίου, όπως και άλλες κατά περίπτωση εξεταζόμενες επενδυτικές προτάσεις εντός προστατευόμενων, κατά τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την εθνική νομοθεσία, περιοχών, προ της εξέτασης του ειδικού καθεστώτος προστασίας τους και της εξέτασης εφαρμογής μέτρων διατήρησής τους.

Στην παράγραφο 6 ορίζεται ότι η Γ.Δ.Σ.Ε. περιλαμβάνεται μεταξύ των αρμόδιων αδειοδοτουσών αρχών. Το νόημα της συμπερίληψης της ως άνω Γενικής Γραμματείας μεταξύ των αρχών αυτών αναλύεται αμέσως ακολούθως, προβλεπομένης της δυνατότητας του ενδιαφερόμενου φορέα επενδυτικού σχεδίου να υποβάλλει τα δικαιολογητικά περί έκδοσης αδειών, εγκρίσεων εγκατάστασης ή λειτουργίας στρατηγικών επενδύσεων στη Γ.Δ.Σ.Ε. Δεν είναι, όμως, σαφές αν η Γ.Δ.Σ.Ε. υποκαθιστά την αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή στο σύνολο των ενεργειών στις οποίες προβαίνει για την έγκριση εγκατά-

στασης ή λειτουργία στρατηγικής επένδυσης, και με ποιόν τρόπο και μέσα.

Εξ άλλου, η χρήση του αρκτικόλεξου Γ.Δ.Σ.Ε. μπορεί να υιοθετηθεί στο σύνολο του άρθρου, δοθέντος ότι έχει αναφερθεί, το πρώτον, στην παράγραφο 1.

7. Επί του άρθρου 13 παρ. 3

Στο τρίτο εδάφιο της διάταξης, για λόγους πληρότητας, θα μπορούσε να αναφερθεί ότι η Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε. διαβιβάζει την απόφαση ανάθεσης της γνωμοδότησης προς τη Γ.Γ.Ε.Κ. και πλήρη φάκελο με την επενδυτική πρόταση (βλ. και εδάφιο πέμπτο της παραγράφου).

8. Επί του άρθρου 16

Παρατηρείται ότι, στο πλαίσιο της επιτάχυνσης των στρατηγικών επενδύσεων, δεν ορίζεται προθεσμία έκδοσης της υπουργικής απόφασης για τη χορήγηση των επιτρεπόμενων κινήτρων και ενισχύσεων όσων επενδυτικών σχεδίων χαρακτηρισθούν ως στρατηγικού χαρακτήρα.

9. Επί των άρθρων 23 και 26

Η παρ. Γ περ. 9 β) του άρθρου 11 του ν. 3986/2011, όπως ορίζεται διά του άρθρου 23 του νομοσχεδίου, αναφέρεται στο καταργούμενο διά του παρόντος άρθρο 24 του ν. 3894/2010 (βλ. άρθρο 30 του νομοσχεδίου). Ερωτάται αν η παραπομπή αφορά το άρθρο 7 του νομοσχεδίου το οποίο διέπει πλέον τα Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε. στρατηγικών επενδύσεων ή αφορά ήδη εκδοθέντα Ε.Σ.Χ.Α.Σ.Ε.

Ομοίως, στην περ. γ της παρ. 1 του άρθρου 18 του ν. 4276/2014, όπως ορίζεται διά του άρθρου 26 του νομοσχεδίου, ως προς την αναφορά στα άρθρα 11 του ν. 4608/2019 και 24 του ν. 3894/2010.

10. Επί του άρθρου 36

Με το παρόν τροποποιούνται διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 4399/2016. Στο εισαγωγικό μέρος του άρθρου, κατά την παράθεση των προτεινόμενων ρυθμίσεων, το στοιχείο ε' επαναλαμβάνεται δύο φορές. Θα ήταν σκόπιμο, τη δεύτερη φορά, αντί του ε', να τεθεί το στοιχείο στ', και, στην επόμενη ρύθμιση, αντί του στ', να τεθεί το στοιχείο ζ'.

11. Επί του άρθρου 46

Με το παρόν, μεταξύ άλλων, αντικαθίσταται η παράγραφος 1 του άρθρου 2 του α.ν. 89/1967. Στο πέμπτο εδάφιο της νέας παραγράφου 1 ορίζονται τα

εξής: «Στην προσωρινή και οριστική άδεια εγκατάστασης της παρ. 2 του άρθρου 1 ορίζονται, επίσης, οι κατηγορίες υπηρεσιών που παρέχονται, καθώς και οι επιχειρήσεις προς τις οποίες αυτές παρέχονται, καθώς και κάθε άλλος όρος που κρίνεται αναγκαίος για την εφαρμογή του παρόντος». Θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, το ανωτέρω εδάφιο να τεθεί στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του α.ν. 89/1967, όπως ισχύει.

12. Επί του άρθρου 51

Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1, η φράση «για την εμπορική αξιοποίηση», που βρίσκεται προς το τέλος του εδαφίου, θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο να διαγραφεί ως πλεοναστική (η ρύθμιση εισάγεται με την ίδια φράση).

13. Επί του άρθρου 52

Στο στοιχ. β', υπό τον όρο «εκτελεστικό μέλος διοίκησης», ορίζονται τα εξής: «Ως εκτελεστικό μέλος διοίκησης ορίζεται η ιδιότητα άσκησης εξουσίας διαχείρισης και εκπροσώπησης σε εμπορική κεφαλαιουχική εταιρεία βάσει των νόμων που διέπουν τη λειτουργία των εμπορικών εταιρειών και ιδίως οι ιδιότητες διαχειριστή, μέλους ή προέδρου διοικητικού συμβουλίου, ή διευθύνοντος συμβούλου, ή νομίμου εκπροσώπου εταιρείας». Θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, αφενός μεν, αντί της φράσης «ορίζεται η ιδιότητα», να τεθεί η φράση «ορίζεται ο έχων την ιδιότητα», αφετέρου δε, το άρθρο «οι» να αντικατασταθεί από το άρθρο «τις» (ιδιότητες).

Στο πρώτο εδάφιο του στοιχ. ζ', υπό τον όρο «Γραφείο Μεταφοράς Τεχνολογίας», θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, στη φράση «προβλέπεται στον οργανισμό του ερευνητικού οργανισμού», η λέξη «οργανισμό» να αντικατασταθεί από τη λέξη «κανονισμό».

14. Επί του άρθρου 53

Στην περίπτωση β' της παρ. 3 και της παρ. 4, όπου γίνεται λόγος για «Σαφή προσδιορισμό των αποτελεσμάτων έρευνας (...) και των φυσικών προσώπων (...), καθώς και των φορέων», θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, αφού τεθεί κόμμα (,) πριν από τη φράση «των φυσικών προσώπων», να διαγραφεί η προηγούμενη λέξη «και».

Στην περίπτωση γ' της παρ. 5 θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η λέξη «αποφασίζεται» να αντικαταστα-

θεί από τη λέξη «ορίζεται», δεδομένου ότι η ρύθμιση εισάγεται με τη φράση «Με την εν λόγω απόφαση: (...)» .

Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 6 θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, αφενός μεν, η φράση «είναι δυνατή η απόρριψη έγκρισης», να αντικατασταθεί από τη φράση «η έγκριση μπορεί να μην χορηγείται», αφετέρου δε, στη φράση «λόγοι προστασίας δημοσίου συμφέροντος», να προστεθεί το άρθρο «του» (δημοσίου συμφέροντος).

Επισημαίνεται, τέλος, ότι από την αρίθμηση των παραγράφων του παρόντος άρθρου απουσιάζει η παράγραφος 2.

15. Επί του άρθρου 54

Στο τελευταίο εδάφιο του παρόντος θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, στη φράση «οι ενδιαφερόμενοι ερευνητές υποβάλλουν εκ νέου την αίτηση», να προστεθεί η φράση «μπορούν να» (υποβάλλουν).

16. Επί του άρθρου 55

Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 ορίζονται τα εξής: «»Σε αυτό καθορίζεται το ποσοστό ιδιοκτησίας εκάστου ερευνητικού οργανισμού επί των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, που εκχωρούνται στην εταιρεία-τεχνοβλαστό». Θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, να διαγραφεί η λέξη «ιδιοκτησίας» μετά τη λέξη «ποσοστό», ως πλεοναστική.

17. Επί του άρθρου 56

Στο παρόν ορίζονται τα εξής: «Οι εταιρείες-τεχνοβλαστοί δύνανται να έχουν την έδρα τους είτε (α) στην Ελλάδα, είτε (β) σε άλλο κράτος, εφόσον ιδρύουν στην Ελλάδα υποκατάστημα ή γραφείο ή άλλη εγκατάσταση που αναγνωρίζεται από τη φορολογική νομοθεσία στην Ελλάδα ως μόνιμη εγκατάσταση. Επίσης, δύνανται να ιδρύονται έχοντας την έδρα τους στην Ελλάδα και να μεταφέρουν την έδρα τους σε άλλο κράτος μετά την ίδρυσή τους, υπό την προϋπόθεση ότι διατηρούν υποκατάστημα ή γραφείο ή άλλη εγκατάσταση που αναγνωρίζεται από τη φορολογική νομοθεσία στην Ελλάδα». Θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας και νομοτεχνικής αρτιότητας, η διάταξη να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Οι εταιρείες-τεχνοβλαστοί δύνανται να έχουν ή να μεταφέρουν την έδρα τους είτε (α) στην Ελλάδα είτε (β) σε άλλο κράτος, εφόσον όμως διατηρούν στην Ελλάδα υποκατάστημα ή γραφείο ή άλλη εγκατάσταση που αναγνωρίζεται ως μόνιμη από την ελληνική φορολογική νομοθεσία».

18. Επί του άρθρου 57

Στις παρ. 2 και 3 ορίζονται τα εξής: «2. Στην απόφαση έγκρισης συμμετοχής σε εταιρεία-τεχνοβλαστό κατά την παρ. 5 του άρθρου 53 αναγνωρίζεται ότι ο ερευνητής δύναται να αφιερώνει μέρος του χρόνου άσκησης των καθηκόντων του στην υποστήριξη του έργου εταιρείας-τεχνοβλαστού, χωρίς να απαιτείται να λαμβάνει άδεια από το αρμόδιο όργανο του ερευνητικού οργανισμού. Ειδικώς οι ερευνητές που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π., Ε.Δι.Π., Ε.Ε.Π. ή Ε.Τ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. δύναται να αφιερώνουν μέρος του χρόνου άσκησης των καθηκόντων τους στην υποστήριξη του έργου εταιρείας-τεχνοβλαστού, χωρίς να απαιτείται η λήψη άδειας, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν το ελάχιστο όριο των ωρών διδακτικού έργου, όπως αυτό ανατίθεται από τη Συνέλευση του Τμήματος. 3. Η συμμετοχή του ερευνητή σε εταιρεία-τεχνοβλαστό με την ιδιότητα του εταίρου ή μέλους διοίκησης, συνυπολογίζεται στην εκλογή ή εξέλιξη στις βαθμίδες. Ειδικώς κατά τη διαδικασία εκλογής ή εξέλιξης των μελών Δ.Ε.Π., η συμμετοχή ερευνητή σε Εταιρεία-τεχνοβλαστό συνεκτιμάται στο πλαίσιο της αξιολόγησης του ερευνητικού έργου κάθε υποψηφίου». Περαιτέρω, στο άρθρο 53 ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Για την ίδρυση εταιρείας-τεχνοβλαστού, αποφασίζει: α) το πρυτανικό συμβούλιο, στην περίπτωση των Α.Ε.Ι., ή (β) το διοικητικό συμβούλιο, στην περίπτωση Ερευνητικού Κέντρου ή κάθε άλλου ερευνητικού οργανισμού. Το πρυτανικό συμβούλιο δύναται να μεταβιβάζει τη σχετική αρμοδιότητα στην Εταιρεία Αξιοποίησης και Διαχείρισης Περιουσίας του πανεπιστημίου (...) 5. Οι εταιρείες-τεχνοβλαστοί ιδρύονται μετά από την απόφαση του αρμοδίου οργάνου της παρ. 1. Με την εν λόγω απόφαση: (α) Εγκρίνεται η ίδρυση της εταιρείας-τεχνοβλαστού, (β) εγκρίνεται η συμμετοχή στην εταιρεία-τεχνοβλαστό Ερευνητών, καθώς και η ενδεχόμενη συμμετοχή τους στη διοίκηση της εταιρείας-τεχνοβλαστού, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 57, (γ) αποφασίζεται η εταιρική συμμετοχή του ερευνητικού οργανισμού στην εταιρεία-τεχνοβλαστό και οι ειδικότεροι όροι της εταιρικής συμμετοχής, σύμφωνα με το άρθρο 61, (δ) εγκρίνεται το σχέδιο σύμβασης τεχνοβλαστού, που έχει υποβληθεί, σύμφωνα με το άρθρο 60. Ο κανονισμός του ερευνητικού οργανισμού είναι δυνατόν να ορίζει περισσότερες λεπτομέρειες για τη διαδικασία λήψης απόφασης». Ωστόσο, στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου¹ του άρθρου 51 ορίζονται τα εξής: «Η δράση των εταιρειών - τεχνοβλαστών δεν σχετίζεται με τη βασική αποστολή των Α.Ε.Ι. και των Ερευνητικών Κέντρων, όπως η έρευνα και η εκπαίδευση». Θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, να αποφημισθεί το περιεχόμενο της εν λόγω ρύθμισης, υπό το φως των προαναφερθεισών διατάξεων.

Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 6 θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, στη φράση «η έγκριση μπορεί να δίνεται με την απόφαση χορήγησης άδειας», η λέξη «δίνεται» να αντικατασταθεί από τη λέξη «παρέχεται». Στο τρίτο εδάφιο της ίδιας παραγράφου ορίζονται τα ακόλουθα: «Για τις προϋποθέσεις σύναψης σύμβασης έργου μεταξύ εταιρών και εταιρείας ισχύει η εθνική ή αλλοδαπή νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία της εταιρείας σύμφωνα με την έδρα της». Θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, η εν λόγω ρύθμιση να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Για τις προϋποθέσεις σύναψης σύμβασης έργου μεταξύ εταιρών και εταιρείας ισχύει η νομοθεσία του τόπου όπου εδρεύει η εταιρεία».

19. Επί του άρθρου 58

Στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «Στον κανονισμό των ερευνητικών οργανισμών είναι δυνατόν να ορίζονται ειδικότεροι όροι για τη σύγκρουση συμφερόντων, καθώς και για τους όρους ανάληψης δεσμεύσεων για την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων από τα μέλη ακαδημαϊκού ή ερευνητικού προσωπικού που συμμετέχουν σε εταιρείες-τεχνοβλαστούς, ως εταίροι, με ή χωρίς θέση εκτελεστικού μέλους διοίκησης. Σύγκρουση συμφερόντων τίθεται ιδίως: (...)». Θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, αφενός μεν η φράση «τους όρους ανάληψης δεσμεύσεων» να αναδιατυπωθεί ως εξής «τις προϋποθέσεις ανάληψης δεσμεύσεων», αφετέρου δε η λέξη «τίθεται» να αντικατασταθεί από τη λέξη «υφίσταται».

20. Επί του άρθρου 60

Στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης γ' της παραγράφου 3 ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «Το αντίτιμο στην περίπτωση παραχώρησης της άδειας εκμετάλλευσης (...)». Θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, η φράση «στην περίπτωση» να αντικατασταθεί από τη λέξη «επί». Στο τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης δ' της ίδιας παραγράφου, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Σπουδαίο λόγο δύναται να συνιστούν ιδίως: i) η μη τήρηση (...), viii) παράβαση (...) και x) ανωτέρα βία». Θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας και νομοτεχνικής αρτιότητας, τα ανωτέρω να αναδιατυπωθούν ως εξής: «Σπουδαίο λόγο συνιστούν ιδίως: (...) viii) η παράβαση (...) και x) η ανωτέρα βία».

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 4 ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Εάν επί των προς αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων που δηλώθηκαν σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 53 υπάρχουν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας με ιδιοκτησία ή συνιδιοκτησία ερευνητών, τότε (...)». Θα ή-

ταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, η φράση «με ιδιοκτησία ή συνιδιοκτησία» να αντικατασταθεί από τη φράση «περισσότερων του ενός».

Στην παρ. 5 ορίζονται τα εξής: «Στις περιπτώσεις ερευνητικών αποτελεσμάτων που δηλώθηκαν σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 53 και παραχωρούνται προς αξιοποίηση στην εταιρεία-τεχνοβλαστό επί των οποίων δύναται να θεμελιωθούν δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας με κατοχύρωση σε σχετικά μητρώα για τα οποία έχει ληφθεί απόφαση από το αρμόδιο όργανο του ερευνητικού οργανισμού να μην προβεί σε ενέργειες κατοχύρωσης σχετικών δικαιωμάτων, αποκλειστικά η εταιρεία-τεχνοβλαστός έχει δικαίωμα να προβεί στην κατοχύρωση των δικαιωμάτων, κατόπιν συνεννόησης με τους τυχόν συνιδιοκτήτες ερευνητές και υπό την προϋπόθεση ότι αυτό προβλέπεται ρητά στη σύμβαση τεχνοβλαστού». Θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, η διάταξη να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Στις περιπτώσεις ερευνητικών αποτελεσμάτων που δηλώθηκαν σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 53 και παραχωρούνται προς αξιοποίηση στην εταιρεία-τεχνοβλαστό, και επί των οποίων δύναται να θεμελιωθούν δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας με κατοχύρωση σε σχετικά μητρώα, κατόπιν απόφασης από το αρμόδιο όργανο του ερευνητικού οργανισμού να μην προβεί σε ενέργειες κατοχύρωσης σχετικών δικαιωμάτων, μόνο η εταιρεία-τεχνοβλαστός έχει δικαίωμα να προβεί στην κατοχύρωση των δικαιωμάτων, κατόπιν συνεννόησης με τους τυχόν συνιδιοκτήτες ερευνητές, και υπό την προϋπόθεση ότι αυτό προβλέπεται ρητά στη σύμβαση τεχνοβλαστού».

Στην παρ. 7 θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η φράση «Η σύμβαση τεχνοβλαστού διαμορφώνεται ως σχέδιο από την υπηρεσία (...)», να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Το σχέδιο της σύμβασης τεχνοβλαστού καταρτίζεται από την υπηρεσία (...)».

Στην περίπτωση δ' της παρ. 8 θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, η φράση «εάν παραλείπεται να ορισθούν η καταβολή αμοιβής και ο χρόνος (...)», να αναδιατυπωθεί ως εξής: «εάν παραλείπεται να ορισθεί η αμοιβή και ο χρόνος καταβολής της (...)».

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 9 θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, στη φράση «Στη σύμβαση τεχνοβλαστού δύναται να ορίζεται κάθε άλλο ζήτημα (...)», η λέξη «ορίζεται» να αντικατασταθεί από τη λέξη «ρυθμίζεται».

Στην περίπτωση β' της παρ. 11 θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η φράση «καταργείται η απόφαση» να αντικατασταθεί από τη φράση «παύει να ισχύει η απόφαση». Στη περ. δ' της

ίδιας παραγράφου θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η φράση «εφόσον είχε παρασχεθεί το εν λόγω δικαίωμα», να αναδιατυπωθεί ως εξής: «εφόσον είχε παρασχεθεί σχετικό δικαίωμα».

21. Επί του άρθρου 62

Στην παρ. 1 ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Στο εταιρικό ή μετοχικό κεφάλαιο εταιρείας-τεχνοβλαστού δύνανται να συμμετέχουν ως εταίροι φυσικά και νομικά πρόσωπα αποκτώντας εταιρική συμμετοχή στην εταιρεία-τεχνοβλαστό είτε κατά την ίδρυσή της, είτε σε μεταγενέστερο στάδιο (...)». Θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η διάταξη να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Στο μετοχικό κεφάλαιο εταιρείας-τεχνοβλαστού δύνανται να συμμετέχουν οποτεδήποτε ως εταίροι φυσικά και νομικά πρόσωπα (...)».

Στην παρ. 2 ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «συνάπτεται υποχρεωτικά συμφωνία (...) μέσω της οποίας ορίζονται κατ' ελάχιστον: ...».

Θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η διάταξη να αναδιατυπωθεί ως εξής: «συνάπτεται υποχρεωτικά συμφωνία (...) με την οποία ορίζονται κατ' ελάχιστον: (...)».

22. Επί του άρθρου 65

Στην παρ. 1 θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η φράση «δικαιούχος των δικαιωμάτων» να αντικατασταθεί από τη φράση «φορέας των δικαιωμάτων».

23. Επί του άρθρου 66

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, η φράση «εφεξής εννοείται "εταιρεία-τεχνοβλαστός" κατά την έννοια του άρθρου 51», να αντικατασταθεί από τη φράση «εφεξής εννοείται "εταιρεία-τεχνοβλαστός" του άρθρου 51».

Με την παρ. 2 τροποποιείται το δεύτερο εδάφιο της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 23 ν. 4009/2011 και ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Σε κάθε περίπτωση, ανεξαρτήτως εμπορικής ιδιότητας, μπορούν να συμμετέχουν ως εταίροι, μέτοχοι, διαχειριστές, μέλη διοικητικού συμβουλίου ή διευθύνοντες σύμβουλοι εταιρειών-τεχνοβλαστών (spin offs)». Θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο να αποσαφηνισθεί το περιεχόμενο της φράσης «ανεξαρτήτως εμπορικής ιδιότητας».

Με την παρ. 5 προστίθεται περ. ιβ΄ στην παρ. 2 του άρθρου 4 ν. 4485/2017 και ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «ασκεί τις συγκεκριμένες αρμοδιότητες που του απονέμονται με διατάξεις νόμου». Θα ήταν ενδεχομένως ενδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η φράση «απονέμονται με διατάξεις νόμου» να αντικατασταθεί από τη φράση «ανατίθενται από τον νόμο».

Αθήνα, 29 Νοεμβρίου 2021

Οι Εισηγητές
Νικόλαος Παπαχρήστος
Επιστημονικός Συνεργάτης
Δημήτριος Βασιλείου
Γεωργία Μακροπούλου
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών